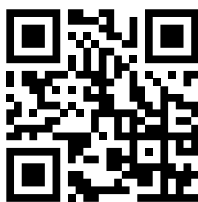

W ŚWIETLE ZMIAN

POLSKA CYFROWA RÓWNYCH SZANS

» WŁĄCZ SIĘ! «

WWW.LATARNICY.PL

BIURO PROJEKTU

STOWARZYSZENIE MIASTA W INTERNECIE

ul. Krakowska 11A
33-100 Tarnów

tel. +48 14 628 42 10,
688 80 12
faks: +48 14 628 43 11
e-mail: pcrs@mwi.pl

KOORDYNATORZY PROJEKTU

KRZYSZTOF GŁOMB

tel. + 48 605 290 500
e-mail: k.glomb@mwi.pl

ARTUR KRAWCZYK

tel. +48 502 357 587
e-mail: a.krawczyk@mwi.pl

KOORDYNATORZY DZIAŁAŃ LATARNIKÓW

MONIKA BORUCH

tel.+48 519 521 465
m.boruch@mwi.pl

MICHAŁ GOLEMO

tel.+48 502 358 454
m.golemo@mwi.pl

SZKOLENIA DLA LATARNIKÓW

ANNA TYRAŁA

tel. +48 502 358 455
e-mail: a.tyrała@mwi.pl

KOMUNIKACJA I PROMOCJA

KAJA GŁOMB

kaja.glomb@mwi.pl

KAMILA SZUBA

k.szuba@mwi.pl

projekt graficzny:
JERZY PARFIANOWICZ

autorzy zdjęć:
KAMILA SZUBA, JAKUB KASZUBA

Wydawca:
Stowarzyszenie
"Miasta w Internecie"

Tarnów, wrzesień 2013

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach 3.0 Polska.

LATARNICY ZMIENIAJĄ POLSKĘ ~ MICHAŁ BONI	4
WOLNOŚĆ I SENS ~ KRZYSZTOF GŁOMB	6
STATYSTYKI	8
PCRS – POMOST MIĘDZY POKOLENIAMI ~ RADEK ORYSZCZYSZYN	10
STATYSTYKI II	14
DLACZEGO JESTEM LATARNIKIEM POLSKI CYFROWEJ?	16
LATARNICY - AKTYWNOŚĆ I ZAUFANIE ~ ANNA KUCZYŃSKA	21
KALENDARIUM	23

LATARNICY ZMIENIAJĄ POLSKĘ

Projekt systemowy – działania na rzecz rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, działający pod hasłem Polski Cyfrowej Równych Szans to kluczowa akcja na rzecz integracji cyfrowej dorosłych Polaków na najbliższe lata. To również projekt, którego celem jest wspieranie rozwoju sieci szerokopasmowych w Polsce.

Idea „lokalnych liderów umiejętności cyfrowych, Latarników Polski Cyfrowej, jest synonimem pozytywnych zmian zachodzących przede wszystkim w społecznościach lokalnych. Inicjatywa ta daje możliwość różnorodnej działalności, w ramach tych środowisk pod jednym, wspólnym dla wszystkich hasłem.

Dzięki zaangażowaniu ponad 2600 Latarników kilkadziesiąt tysięcy osób może zrobić swój pierwszy i najważniejszy krok do świata internetu. Kluczową wartością projektu jest stworzenie aktywnej sieci cyfrowych trenerów (przeważnie wolontariuszy) – Latarników, którzy są blisko mieszkańców w całej Polsce i którzy chcą im pomagać.

Dodatkowym atutem tego przedsięwzięcia jest modelowa współpraca wielu partnerów – administracji szczebla centralnego, samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w osiągnięciu wspólnych celów.

Projekt Latarników Polski Cyfrowej to nie tylko modelowy przykład budowania kapitału społecznego i zaufania międzypokoleniowego, ale przede wszystkim szansa indywidualnego i społecznego rozwoju zarówno dla osób nie korzystających z komputera, jak i dla Latarnika wprowadzającego taką osobę w internet.

Doświadczenie to będziemy rozwijać w ciągu najbliższych lat, realizując skutecznie w Polsce Europejską Agendę Cyfrową, zgodnie z którą wszyscy Polacy będą mieć szybki dostęp do Internetu najpóźniej w 2020 roku. Dlatego można powiedzieć, że Latarnicy Polski Cyfrowej budują agendę cyfrową dla każdego Polaka i jest to duże wyzwanie, w którym pokładam wielką nadzieję. ≈

MICHAŁ BONI
MINISTER ADMINISTRACJI
I CYFRYZACJI

» *Idea lokalnych liderów umiejętności cyfrowych, Latarników Polskiej Cyfrowej, jest synonimem pozytywnych zmian zachodzących przede wszystkim w społecznościach lokalnych.* «

WOLNOŚĆ I SENS

Pomyślałem: to musi być jak *puzzle*. Dobrze dopasowane, proste i realne. Przez dobre kilka miesięcy dobieierałem różne elementy układanki do siebie raporty socjologów o cyfrowym deficycie w pokoleniu 50+, wyniki europejskich badań nad pośrednikami niezbędnymi w procesach aktywizacji dorosłych, idee wolontariatu i opinie psychologów o tym, jak motywować nieprzekonanych. I w pewnym momencie coś zaskoczyło – pojawił się obraz Latarników Polski Cyfrowej i logiki ich działań. Pamiętam jak dziś tablicę w biurze, na której kreśliłem zespołowi Stowarzyszenia model POLSKI CYFROWEJ RÓWNYCH SZANS. Niby niedawno, a przecież minęły już dwa lata.

Potem przyszedł czas formowania latarnicznej armii, budowania wizerunku naszego ruchu i szkoleń. A zimą minionego roku ruszyła lawina zajęć, aktywizujących pokolenie 50+ w cyfrowym świecie. Ruch Latarników Polski Cyfrowej z miesiąca na miesiąc nabierał rozpędu. W dyskusjach online i podczas spotkań terenowych kształtowała się jego tożsamość. Zbudowaliśmy też i wzbogacamy na co dzień bazę wiedzy, unikalną w skali kraju a dostępną w portalu Latarnicy.pl. Najważniejsze wszakże, że POLSKA CYFROWA RÓWNYCH SZANS jesienią 2013 roku osiągnęła dojrzałość i sprawność w realizacji swego podstawowego celu. Pomyślcie: codziennie w kilkudziesięciu miejscowościach zapalają się 'cyfrowe latarnie', a w zajęciach z Latarnikami uczestniczy co najmniej 300-400 osób. Dopieliśmy swego: wspólnie zbudowaliśmy system aktywizacji cyfrowej pokolenia 50+, który jest gotowy do działa-

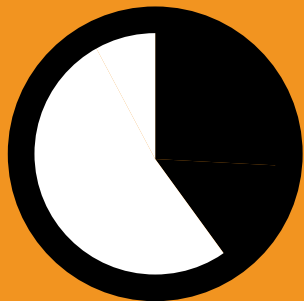

nia przez najbliższe lata i rozwijania nowych form pracy. Gigantyczny potencjał, którego nie wolno zmarnować.

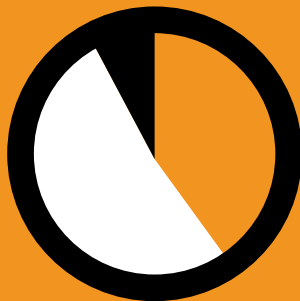
Realizując projekt finansowany ze środków unijnych, osiągnęliśmy zatem cel wykraczający poza jego formalne ramy. POLSKA CYFROWA RÓWNYCH SZANS wszczepiła sieć cywilizacyjnej zmiany w codzienność setek polskich miast i wsi, zakreślając swobodną przestrzeń do działania dla Latarników Polski Cyfrowej. Wyjątkowe jest także zaangażowanie Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji i mobilizacja wsparcia, z jaką mamy do czynienia w setkach polskich samorządów. Socjologowie badający działania PCRS zwracają uwagę także na kapitał społeczny, rodzący się oddolnie dzięki Latarnikom. Ten unikalny, kreatywny potencjał zaufania między różnymi partnerami lokalnymi, w tym także samorządowcami i organizacjami pozarządowymi.

POLSKA CYFROWA RÓWNYCH SZANS to wspólnota drogi, jaką codziennie przebywamy, pomagając pokoleniu 50+ przeżywać swoją dorosłość mądrzej, wygodniej i bezpieczniej. Ta droga nie jest usiana różami – polskie piekielko nie raz, nie dwa daje o sobie znać. Jestem wszakże pewien, że doświadczeniem większości aktywnych Latarników bywa najczęściej poczucie wolności w działaniu i spełniania się w misji, także świadomość autentycznego sensu roboty wykonywanej na rzecz ludzi w potrzebie. To spora nagroda na tym byle jakim świecie, który chętnie oferuje nam drugoplanowe role w marnych scenariuszach. Niech ta wolność i prosty sens działania towarzyszą Latarnikom Polski Cyfrowej przez lata. O resztę się postaramy. ≈

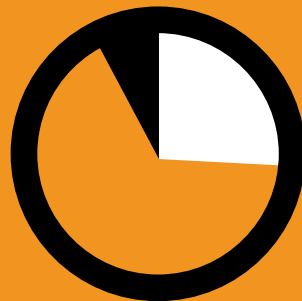
» POLSKA CYFROWA
RÓWNYCH SZANS
to wspólnota drogi,
jaką codziennie
przebywamy,
pomagając
pokoleniu 50+
przeżywać
swoją dorosłość
mądrzej, wygodniej
i bezpieczniej. «

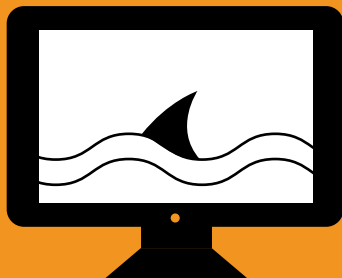
Gdy program Polska Cyfrowa Równych Szans ruszał, internauci w naszym kraju stanowili **60 %** społeczeństwa.

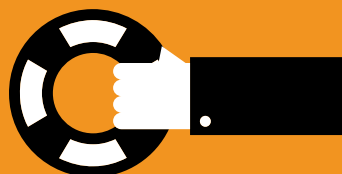
Większość miała wtedy mniej niż czterdzieści cztery lata.

Na niespełna 13 mln Polaków PO PIĘĆDZIESTYMI roku życia, prawie **10 mln** nie korzystało z Internetu.

Głównym powodem takiego stanu rzeczy nie był jak mogłoby się wydawać problem z dostępem do sieci, ale **WSTYD** i **STRACH PRZED NIEZNANYM**.

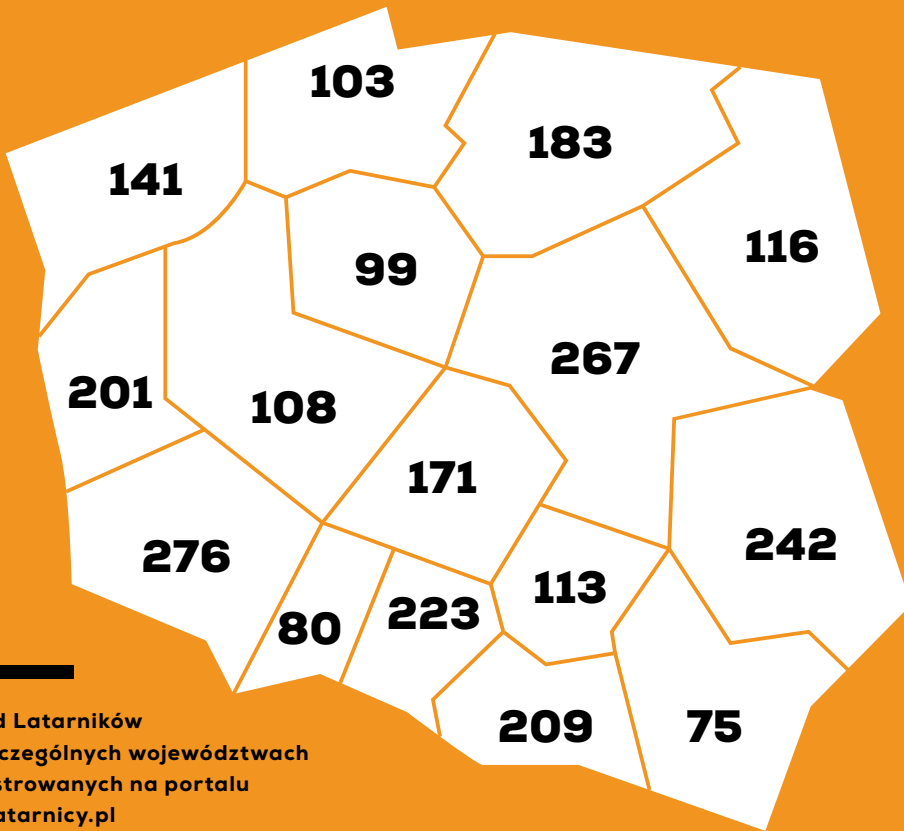

Dlatego PCRS skierował swoje działania przede wszystkim do pokolenia 50+.

Po dwóch latach możemy się pochwalić imponującym osiągnięciem. Od początku listopada 2011r. ponad 80 tysięcy osób **PRZEŁAMAŁO STRACH** i rozpoczęło nowe życie w cyfrowym świecie, dzięki pracy Latarników Polskiej Cyfrowej.

rozkład Latarników
w poszczególnych województwach
zarejestrowanych na portalu
www.latarnicy.pl

2707

Tyłu Latarników wzięło udział w szkoleniach trenerskich od marca 2012 roku. Większość z nich rozpoczęła działalność promującą korzystanie z Internetu we własnych społecznościach.

205

Tyłu spośród nich otrzymało granty, dzięki którym mogą realizować swoje Lokalne Plany Działania.

270

W ramach grantów każdy z nich zobowiązał się wprowadzenia w świat Internetu co najmniej **270** osób z pokolenia 50+.

PCRS – POMOST MIĘDZY POKOLENIAMI

Kiedy przed kilku laty Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” rozpoczynało podróż po Polsce, aby przekonywać obywateli, organizacje pozarządowe i samorządy do nowego kierunku, w jakim zmierza cyfrowa Polska, nie spotykało się to z entuzjazmem.

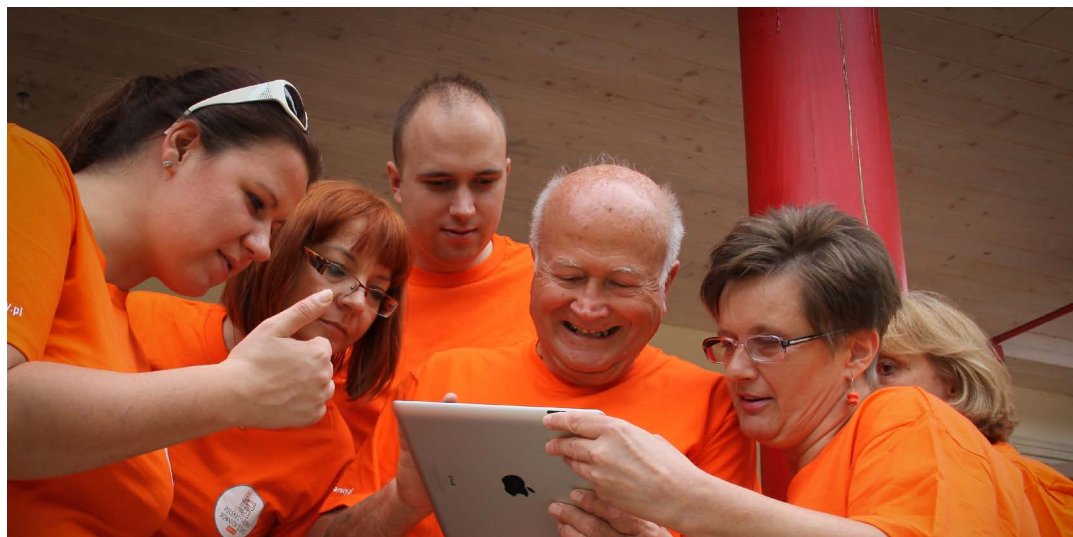
Polityki inwestycyjne trafiają jak kula w płot? Skądże! Największym problemem wcale nie jest brak dostępu do Internetu ani wysokie koszty? Jak można w ogóle tak mówić? Internet może być sposobem na wydłużenie aktywności społecznej polskich seniorów? A kto by się nimi przejmował, komputery nie są dla starców! Takie były najczęstsze reakcje na postulaty głoszone przez Stowarzyszenie.

Było to – mogę to potwierdzić jako świadek wielu takich spotkań – trochę jak uderzenie głową w mur. Jak widać z dzisiejszej perspektywy – mur został zburzony, a na pewno mocno się kruszy.

Internet powinien przede wszystkim zaspokajać ludzkie potrzeby, a dopiero w drugiej kolejności je kreować, zaś sieć może być miejscem spotkań, nawiązywania więzi i realizacji potrzeb oraz pasji grupowych, jak i indywidualnych. Taka jest, moim zdaniem, ogólna idea, która leży u podstaw programu Polska Cyfrowa Równych Szans.

Na projekt ten, którego jestem uważnym obserwatorem i oddanym kibicem, proponuję spojrzeć z perspektywy szerszej. Choć nie ma on w nazwie tego przymiotnika, jest on programem przede wszystkim obywatelskim. Obywatelskim w pozytywnym sensie tego słowa, bo – jak wiadomo – przymiotnik ten jest obecnie ze wszystkich stron dezawuowany i nie zawsze ci, którzy „obywatelskość” mają w nazwach i statutach, na to miano zasługują. W przypadku Polski Cyfrowej Równych Szans jest odwrotnie.

Śmiem twierdzić, że w całym tym ogólnopolskim zamieszaniu z tysiącami wolontariuszy w prawie każdej gminie, gotowych bezinteresownie organizować spotkania i dzielić się wiedzą oraz doświadczeniem, kompute-

ry i Internet pełnią rolę drugorzędną. W sytuacji, kiedy wszystkie socjologiczne wskaźniki partycypacji społecznej lecą w naszym kraju na łeb (poza tymi, które od lat pozostają na głębokim dnie), pobudzenie wśród tysięcy ludzi postaw, o których piszą już tylko teoretycy, wydawało się celem nie do osiągnięcia.

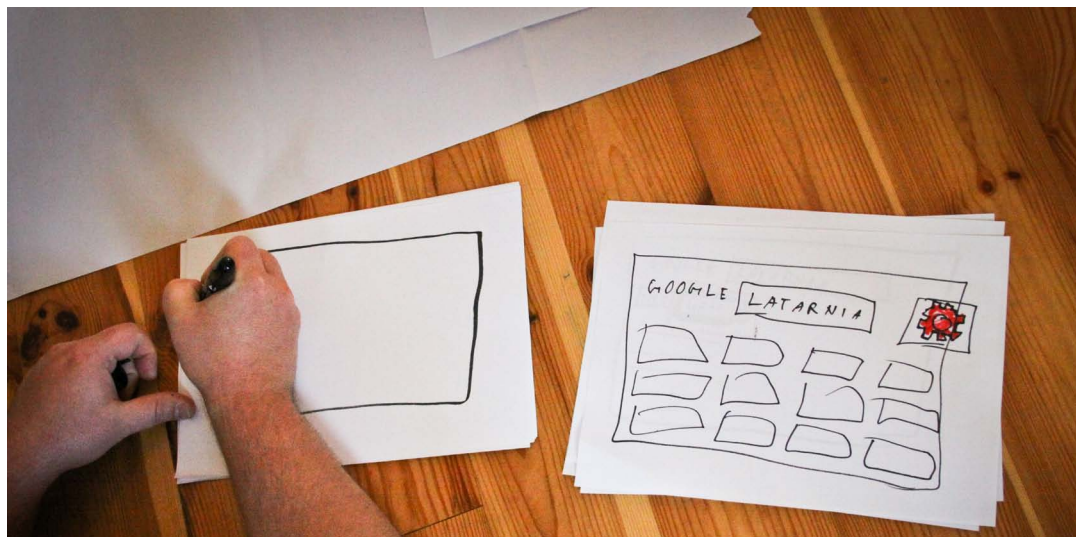
W publicystyce i tekstach bardziej poważnych często można przeczytać, że Polacy potrafią się jednoczyć tylko w sytuacji wspólnego zagrożenia. Komuniści, powódź, śmierć lidera, mecz piłkarski z reprezentacją znienawidzonego narodu – tylko wtedy jesteśmy „solidarni” i stanowimy jedność. Polska Cyfrowa Równych Szans stanowi kontrprzykład dla tej przykrej prawidłowości.

W tym przypadku nie było wspólnego wroga. Była za to bardzo precyzyjna i uzasadniona długimi namysłami diagnoza. Diagnoza, która prowadziła wprost do wizji współpracy między pokoleniami, której nikt wcześniej w Polsce nie zrealizował.

Obecnie już prawie co piąty Polak przekroczył wiek emerytalny. Osób tych będzie z roku na rok przybywać. Debata publiczna traktuje ten proces jako problem na wielu polach: rynku pracy, służby zdrowia, systemu emerytalnego. Seniorzy są w Polsce traktowani jak niepotrzebne koło u wozu i można odnieść wrażenie, że niektórzy najchętniej by się ich pozbyli. Nie pracują, kosztują dużo i zajmują niepotrzebnie miejsca w autobusie.

Myśląc w ten sposób, spychamy naszych rodziców i dziadków na margines społeczeństwa i współczesnej cywilizacji.

Program Polski Cyfrowej Równych Szans jest spontanicznym ruchem, mającym na celu uruchomienie współpracy międzypokoleniowej między „młodymi” a „starymi”. Ruchem którego powstanie nie wynikało z żadnego zewnętrznego nakazu lub strategii. Wynikało natomiast z prostej, choć dla wielu nieoczywistej, konstatacji, że nowe technologie są czymś, co mogłoby w znaczący sposób poprawić jakość życia pokolenia polskich seniorów i sprawić, by byli oni znowu pełnoprawnymi i aktywnymi uczestnikami polskiego społeczeństwa.

»...to wszystko, co daje Internet, jest najpotrzebniejsze właśnie seniorom.«

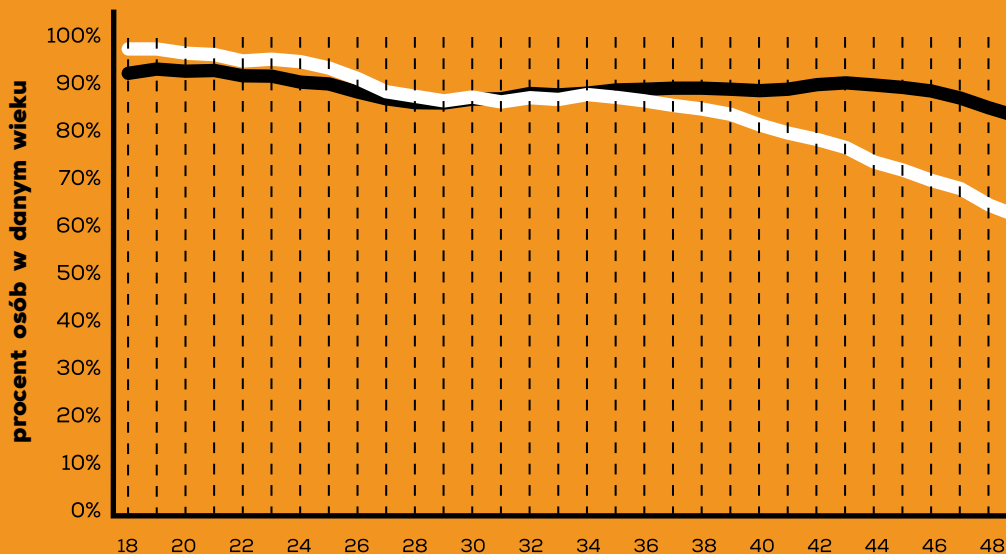
Korzystanie z komputerów i Internetu nie wymaga dziś – jak jeszcze kilka lat temu – szczególnych kompetencji. Korzystanie z serwisów społecznościowych, aplikacji bankowych czy sklepów internetowych jest już na tyle intuicyjne i proste, że jedyną – choć nie najłatwiejszą do przełamania – barierą, są opory wewnętrzne, strach przed nową technologią. Strach, który widoczny jest właśnie przede wszystkim wśród seniorów. Tymczasem dla nich Internet może być sposobem na przezwyciężenie przeszkód związanych z wiekiem. Niedrogi komunikowanie się z bliskimi rozsiągnięciem na świecie, uniknięcie stania w kolejkach do lekarza, urzędu lub banku, pogłębianie zainteresowań z młodości i twórcze spędzanie wolnego czasu – to wszystko, co daje Internet, jest najpotrzebniejsze właśnie seniorom.

Osobiście uważam, że Polska Cyfrowa Równych Szans jest masowym pomostem międzypokoleniowym – ręką wyciągniętą w kierunku pokolenia naszych rodziców i dziadków, próbą włączenia ich we współczesne procesy cywilizacyjne. Jak się okazuje, próbą przynoszącą pozytywne efekty. Przyznaję szczerze, że ambitny plan zaangażowania dwóch tysięcy wolontariuszy, którzy w każdym zakątku Polski będą zapraszać wszystkich chętnych na warsztaty przy komputerach wydawał mi się karkołomny.

Jak pokazała rzeczywistość – udało się. Okazało się, że w naszym społeczeństwie tkwią – mimo narzekań pesymistów – ogromne pokłady empatii i bezinteresownego zaangażowania nie tylko w obliczu wspólnej klęski, ale również wspólnej ogólnospołecznej potrzeby. ≈

DOSTĘP A KORZYSTANIE

CO MOTYWUJE OSOBY 50 +

CHĘĆ NAWIĄZANIA KONTAKTU Z RODZINĄ, KTÓRA MIESZKA ZA GRANICĄ

„Miałem taką panią, która przyszła na zajęcia tylko po to, by nauczyć się Skype’a, bo rodzina jej się rozjechała. Jednego syna ma w Australii, drugiego w Kanadzie. I została razem z mężem, a nikt z jej najbliższej rodziny nie został, a odległości są takie, że nie zawsze można dojechać do nich”.

~ PIOTR
TARNOWSKI

TRUDNOŚCI W NAUCZANIU W OBRĘBIE RODZINY

„Osoby, które do nas przychodzą, mówią, że dzieci czy wnukowie nie mają do nich cierpliwości.”

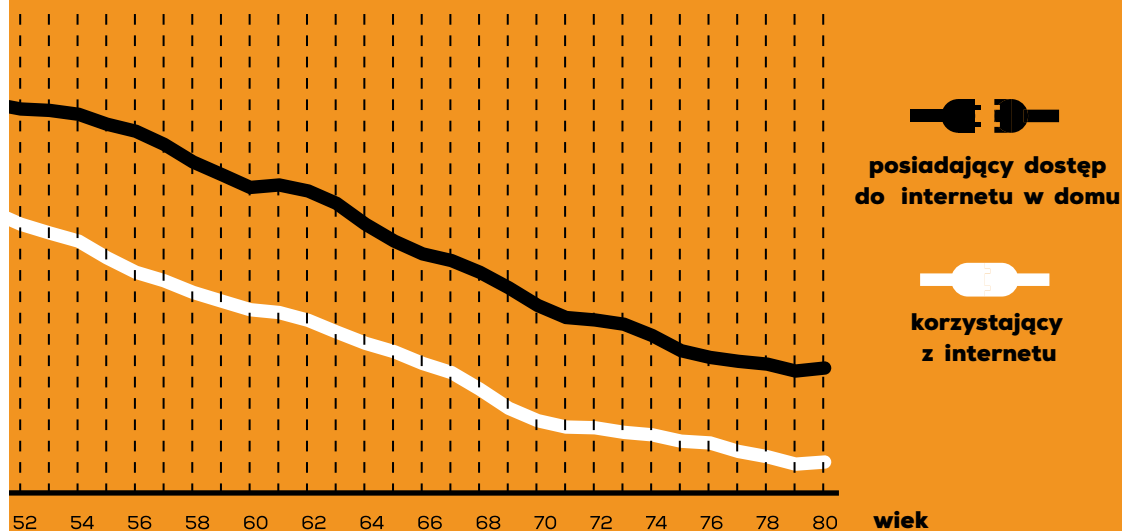
~ BOŻENA
BRZOSTOWSKA

SYTUACJA DOMOWA, SYTUACJA RODZINNA

„Własny adres mailowy stanowi dla niektórych element emancypacji i samostanowienia”.

~ MARTA
KUROWSKA

posiadający dostęp
do internetu w domu

korzystający
z internetu

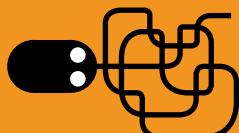
DO WZIĘCIA UDZIAŁU W ZAJĘCIACH?

OTOCZENIE, KTÓRE ZACZĘŁO JUŻ KORZYSTAĆ Z INTERNETU

„Wiele osób mówi, że to wstyd nie umieć. Albo wnuczek jęczy babciu naucz się w końcu obsługiwać ten komputer. Albo mówi jakaś pani: O, Kowalska umie, a ja nie”.

~ MACIEJ
MATUSIK

POTRZEBA NAUKI OBSŁUGIWANIA I WYKORZYSTYWANIA SPRZĘTU, KTÓRY POSIADAJĄ

„Mają komputer w domu, bo dzieci, wnuki, ale nie mają umiejętności. Więc przychodzą, aby nabyć umiejętności. No i tej koordynacji wzrokowo-ruchowej”.

~ ANDRZEJ
CZAPLA

WYMOGI CYWILIZACYJNE

„Chyba to, że nie mają wyjścia mi się wydaje. Bo dużo rzeczy jest już tylko cyfrowo dostępnych, jak ludzie jakieś umowy podpisują na telefon są e-faktury to jest taniej, więc jest to po prostu nieuniknione”.

~ PAWEŁ
KLONOWSKI

POTRZEBA KONTAKTU

„Są samotni i szukają kontaktu z ludźmi. Dodatkowo można się czegoś nauczyć i to jest nieodpłatne”.

~ MAŁGORZATA GŁĄB
I ANNA GAWROŃSKA

DLACZEGO JESTEM LATARNIKIEM POLSKI CYFROWEJ?

- 16

„Główną motywacją zostania Latarnikiem była chęć polepszenia życia Seniorom, uchylecia im okna na świat. Spotkanie z nimi to dla mnie ogromna satysfakcja, a przede wszystkim okazja do wzajemnej nauki! Uśmiech i zadowolenie Seniorów po zajęciach jest dla mnie najlepszym podziękowaniem i motywacją do dalszego działania.”

~ GRAŻYNA CZAPLEWSKA, Bydgoszcz

„Włączyłem się w działania, ponieważ PCRS wprowadza realną zmianę w życiu osób starszych, w ich podejściu do Internetu i nowych technologii. Lubię wyzwania i przedsięwzięcia lokalne. Będąc Latarnikiem Polski Cyfrowej działam na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych dorosłych Polaków w swoim lokalnym środowisku. Dzięki programowi wciąż poznaję ciekawych ludzi!”

~ MAREK KUSAK, Łaskarzew

„Lubię zmieniać to, z czym się nie zgadzam. Urządzenia elektroniczne mogą być bardzo pożyteczne. Wielu ludzi daje z siebie wszystko, aby przemawiać w Internecie językiem przyjaźni i szerzyć kulturę życzliwego współdziałania. Ja również staram się to robić. Nie może być zgody na medialne zło. Prowadzę sympatyczne latarnicze spotkania, przedstawiając uczestnikom zasoby i możliwości Internetu. Pokazuję to, co w nim pozytywne.”

~ JANINA BARBARA SIKORA, Zgierz

„Według mnie, najważniejszym stwierdzeniem jest: jesteś wart tyle, ile pożytku mają z ciebie inni. Chciałem pokazać Grajewianom, że można zrobić coś dobrego dla naszej społeczności lokalnej. Istotnym dla mnie elementem było i wciąż jest pozbycie się stereotypu emeryta/rencisty zamkniętego w czterech ścianach, któremu nic nie powinno przysługiwać po zakończeniu pracy zawodowej”.

~ KRZYSZTOF KARWOWSKI, Grajewo

17 –

„Latarnikiem Polski Cyfrowej zostałam, ponieważ chciałam pomóc wprowadzać pokolenie 50+ w »cyfrowy świat«. Do zapisania na szkolenie latarnicze namówiła mnie moja koleżanka z pracy. Już od początku prowadzenie zajęć odkryłam, że praca z Seniorami sprawia mi przyjemność. Teraz niemal rok od latarniczego szkolenia mogę tylko powiedzieć jedno: nic się nie zmieniło dalej prowadzę zajęcia i daje mi to satysfakcję”

~ ANNA GAWROŃSKA, Zawiercie

„Media elektroniczne pomagają w tworzeniu wspólnot. Łączą i zbliżają ludzi, którzy bez nich nie mieliby pewnie innej okazji do spotkania, często do nawiązania przyjaźni. Uczestniczenie w tych procesach sprawia mi nie tylko wiele radości, ale też pozwala łączyć praktykę z zainteresowaniami medioznawczymi. To najważniejsze powody mojej »latarniczej« aktywności”.

~ BOŻENA BRZOSTOWSKA, Olsztyn

„Latarnikiem zostałem z powodów egoistycznych. Prowadzę kilka lokalnych internetowych serwisów informacyjnych i miałem dość pytań o to, co ostatnio napisałem »w tym Internecie«. Pytania te zawyczaj zadawały mi osoby w wieku 50+, oczywiście nie korzystające z tego medium. Uświadomiło mi to skalę wykluczenia cyfrowego wśród seniorów. Na początku miałem pomysł na samodzielne zorganizowanie kursów komputerowych w moim miasteczku, jednak w tym samym czasie dowiedziałem się o Latarnikach. Wszedłem więc w to »jak w dym«!”

~ ANDRZEJ GRABOWSKI, Bisztynek

„Działania podobne do latarnicznych prowadziłam od kilku lat w mojej pracy. Program PCRS pozwolił mi na rozwinięcie skrzydeł i dotarcie do szerszej grupy odbiorców. Robię to, co lubię: uczę i pomagam, a obcowanie ze »Starszakami« daje mi wiele satysfakcji”.

~ HALINA FILIP, Kołobrzeg

„Zdecydowałem się przekazywać moje zainteresowania związane z Internetem i komputerami osobom z grupy 50+, ponieważ z wykształcenia jestem bibliotekarzem i informatykiem. W swojej pracy łączę obie specjalności. Do projektu PCRS przystąpiłem w styczniu 2012”.

~ PIOTR TARNOWSKI, Łódź

„Zdecydowałam się zostać Latarniczką, ponieważ chcę przywrócić do aktywnego życia osoby, które na skutek postępującej rewolucji cyfrowej zostały z niego wykluczone. Jestem przekonana, że skorzystają na tym nie tylko one same, ale także młodsze pokolenia, które wciąż może się wiele od nich nauczyć. Niezmiernie boli mnie sytuacja, w której starsze osoby, mieszkające na terenach wiejskich nie potrafią korzystać z możliwości, jakie daje im Internet, przez co skazują się na brak kontaktu z bliskimi, ograniczenie szans zdobycia ciekawej pracy czy brak dostępu do informacji”.

~ AGNIESZKA SENDOR, Minoga

„Na osiemnastkę dostałem nowy komputer. Stary podarowałem Babci, która pragnęła korzystać z tego dobrodziejstwa. Pewnego razu, po wejściu do jej mieszkania zauważyłem, że komputer stał się... kwietnikiem? Wtedy pomyślałem, że zostanę Latarnikiem Polski Cyfrowej. Pół Województwa wprowadziłem już do Internetu, a własnej Babci wciąż nie potrafię”.

~ MACIEJ MATUSIK, Opole

„Przeglądając strony internetowe, jak to w nudnej pracy trafiłam na baner Latarników, spojrzałam i stwierdziłam interesujące. Duże. Z pomysłem. Chcę w tym uczestniczyć! Czyli podsumowując, można powiedzieć, że Latarniczką zostałam z nudów. Okazało się, że była to bardzo twórcza nuda była”.

~ CELINA MACIEJEWSKA, Łódź

„Dlaczego jestem Latarnikiem? Bo to praca z ludźmi, którzy tak pięknie się cieszą. Jestem nim także przez przypadek, bo przygotowując szkolenie na temat projektów dla seniorów dowiedziałam się o Polsce Cyfrowej Równych Szans. Myślę, że Internet jest dla każdego, tak samo jak biblioteka publiczna, w której pracuję i dla której zdobywam komputery”.

~ ELŻBIETA MARUSZCZAK, Olsztyn

19 –

„Świat dzięki postępowi technologicznemu zmienia się bardzo szybko. Coraz więcej nowych rozwiązań dedykowanych jest osobom starszym. Niestety, niejednokrotnie nie mają one podstawowych kompetencji cyfrowych aby móc z nich skorzystać. Postanowiłam zostać Latarnikiem, po to, aby wprowadzić ich w cyfrowy świat, a tym samym ułatwić im życie codzienne”.

~ BARBARA M. KOLBUS, Zamość

„Zobaczyłam w Internecie informację, że Polska Cyfrowa Równych Szans poszukuje osób, które potrafią zachęcić pokolenie 50+ do wejścia w cyfrowy świat. Od razu wiedziałam, że jest to zajęcie dla mnie, ponieważ uwielbiam pracować z ludźmi. Dziś uczestnicy moich dziękują mi za to, że pokazałam im jak mogą korzystać z wielu nowych możliwości, które daje im Sieć”.

~ GRAŻYNA KONDRACIUK, Łódź

„Podstawy obsługi komputera i korzystania z Internetu opanowałem mając 73 lata. Wiedzę tę mogę przekazywać innym z licznej grupy osób 50+ w mojej miejscowości. Warunki stworzone Latarnikom Polski Cyfrowej umożliwiając spełniać mi tę misję. Daje mi to satysfakcję bycia potrzebnym. »Poczucie własnej wartości przy akceptacji otoczenia« – jest największą wewnętrzną potrzebą każdego człowieka”.

~ KRZYSZTOF ADAM KACZOROWSKI, Łaskarzew

*„Od blisko 30 lat jedną z moich pasji była teleinformatyka. Całe życie zawodowe pracowałem z komputerami. Po latach wypaliłem się, straciłem sens życia, nękały mnie głębokie depresje. Mimo to nie poddawałem się! Zapra-
gnąłem realizować się w wolontariacie - wtedy właśnie trafiłem na propozycję PCRS. Decyzja o włączeniu się była impulsywna, jednak dzisiaj po roku latarnicznej działalności prowadzę autorski klub seniora oraz fundację działającą na rzecz seniorów. Ufam, że życie dziesiątek uczestników prowadzonych przeze mnie bezpłatnych zajęć dla osób 50+ odmieniło się, podobnie jak i moje!”*

~ RADOSŁAW RADOMSKI, Mszana Dolna

„Jeśli myślisz rok naprzód sadź ryż. Jeśli myślisz dziesięć lat naprzód sadź drzewo. Lecz jeśli myślisz sto lat naprzód ucz ludzi”. To przysłowie odpowiada na pytanie dlaczego zostałem Latarnikiem Polski Cyfrowej. Lubię pracę z ludźmi i dzieleniem się swoim doświadczeniem. Za każdym razem kiedy odkrywam przed nimi cyfrowy świat, czuje się jak Kolumb”.

~ JACEK PIWOWARSKI, Wiązownica Kolonia

„Latarniczką Polski Cyfrowej zostałam całkiem przypadkiem, jednak ta praca idealnie wpasowała się w moje życie bibliotekarskie. Na początku bałam się spotkań z seniorami. Zadawałam sobie pytanie, czy sprostim ich oczekiwaniom i będę umiała przekazać swoją wiedzę. Dziś po okresie prawie roku już wiem, że to nie tylko ja ich uczę, ale sama jestem uczona, czerpię z ludzi, którzy do nas przychodzą - życiową wiedzę”.

~ MAŁGORZATA GŁĄB, Zawiercie

„W ludziach najbardziej cenię sobie chęci do działania i otwartość na wszystko, co nowe. Chcę dzielić się wiedzą i umiejętnościami z innymi. Z własnego doświadczenia wiem, jak trudno jest zrobić pierwszy krok i przełamać własne bariery. Swoją pracę chce pokazać, że to czego czasami najbardziej się boimy nie jest tak straszne, na jakie wygląda”.

~ JULITA GAMOŃ, Łask

LATARNICY - AKTYWNOŚĆ I ZAUFANIE

21 -

To się miało nie udać. Tak zapowiadały wskaźniki. Nie w roku, w którym 80 proc. Polaków nie podjęło żadnych dobrowolnych działań na rzecz dobra wspólnego. Nie w kraju, którego co trzeci mieszkaniec twierdzi, że trzeba bardziej koncentrować się na walce o swoje sprawy. Nie tu.

Jednak nie tylko udało się zebrać wolontariuszy, którzy zaczęli wprowadzać wcześniej urodzonych w cyfrowy świat. Byli wśród nich i tacy, którzy rozbudowali swoją rolę, dodając do niej to, co nieoczywiste. Poszerzyli słowo Latarnik o nowe znaczenia.

Latarnicy stali się nie tylko animatorami świata cyfrowego. Animowali też lokalną aktywność. Rozpoczęli proces budowania kapitału społecznego. Tego, którego w Polsce ciągle zbyt mało, a od którego zależy funkcjonowanie społeczności, zaufanie, podejmowanie wspólnych działań, ale też zdrowie, poziom przestępczości, czy bezrobocia.

Pomogli babciom, aby mogły opowiadać bajki wnukom za granicą. Rolnikom, aby jeszcze lepiej zajmowali się pożytecznymi warzywami. Strażakom w przygotowaniu do egzaminów. Mieli też wpływ na łatanie dróg, zachęcali do badań cukru i sięgania do portali lokalnych.

Te działania docenili nie tylko 50+, ale i władze, widząc w nich wkład w budowanie lokalnej społeczności i rozwój kapitału społecznego. Miały też wpływ na młodsze pokolenia. W latarnicze działania włączali się uczniowie, którzy dzięki temu poznali znaczenie wolontariatu, ale też stali się społecznie dojrzałsi i wrażliwsi. Bo zauważyli, że w otoczeniu są też biedniejsi, że komuś trzeba przynieść zakupy, a komuś wodę.

Wszystko to było możliwe dzięki zaangażowaniu Latarników, ale również dzięki elastyczności PCRS. Nie narzucali jednej strategii postępowania. Nie był kopią projektu z innych krajów. Za to pozwolił uwzględnić potencjał lokalnej społeczności. Bo sztywne trzymanie się harmonogramu, czy gonienie z materiałem raczej zniechęca, niż zachęca do wejścia w cyfrowy świat. 50+ nie dostali czegoś, co jest seryjną produkcją.

**ANNA
KUCZYŃSKA**
INSTYTUT SOCJOLOGII
UNIwersytetu
WARSZAWSKIEGO

Tu od początku zasady były jasne i nic nie podważało zaufania, które nadszarpnięte trudno odbudować. Zdolność i gotowość do kooperacji to skarb, o który trzeba dbać jak o inne surowce. I jak innych surowców, nie nadużywać i nie prowadzić gospodarki rabunkowej. Twórcy PCRS i Latarnicy wiedzieli co robić, aby lokalny potencjał rozkwitał.

Nie była to też jednorazowa akcja, która pobudza oczekiwania i pozostawia niedosyt. Gdy 50+ wypijali ostatni, najśłodszy łyk kawy, naturalne stawało się pytanie: Czy to już naprawdę koniec? Nie będzie nic dalej? Wielu Latarników prowadzi punkty konsultacyjne. Ale gdy już raz spróbowało się działań z innymi, ciągle było ich mało. I tak nośnikami kapitału społecznego zaczęli być nie tylko Latarnicy, ale i sami 50+.

Z pomocą Latarników, a później też sami zaczęli się organizować. Każde kolejne przedsięwzięcie opierało się na poprzednim doświadczeniu. Przychodzili z ciastami, życiowymi radami i zapowiedziami nowych przygód. Dyskutowali o literaturze i uczyli się włoskiego. Tworzyli kluby, dla tych którzy chcą mieć więcej marzeń niż wspomnień (bo jak mówią, starość jest wtedy, gdy ma się więcej wspomnień niż marzeń). Pobudzali aktywność umysłową i fizyczną. Kolorowali życie i otoczenie.

50+ brali też udział w kolejnych szkoleniach i akcjach Latarników, aby wspierać i być przykładem: Nam się udało! Wspierali też tych, którym trudniej. Bo gdy jeden z uczestników, ze względu na stan zdrowia przestał przychodzić, grupa sama skrzyknęła się i po zajęciach szli do niego, aby opowiedzieć, co się działo.

Brzmi jak bajka. Bajka o marce Latarnicy, która się zakorzenia i zapoczątkowuje kolejne inicjatywy. O budowaniu kapitału społecznego. O ludziach, którzy działają razem i tworzą coś więcej. O odzyskiwanej podmiotowości i samodzielności. Jak bajka, w której ze wszystkiego rosną cuda. Jak bajka. Ale historia Latarników i zmiany społecznej, którą zapoczątkowali, stanęłyby na półce z literaturą faktu. ≈

» Pomogli babciom, aby mogły opowiadać bajki wnukom za granicą. Rolnikom, aby jeszcze lepiej zajmowali się pożytecznymi warzywami. «

2011

30 XI Inauguracja Programu Polska Cyfrowa Równych Szans **16 XII** Konferencja w Szczecinie - "Aktywni, Samodzielni, Bezpieczni w Świecie Internetu"

18 XII Zakończenie pilotażowego kursu dla pierwszej grupy Latarników

2012

16 I Premiera publikacji "Korzystnik Internauty 50+" **29 III** Pierwsze spotkanie Latarników z Małopolski w Tarnowie i "nieKonferencja 50+NET=SUKCES"

03 IV Rozpoczęcie szkoleń dla Latarników **10 V** Konferencja w Warszawie - "Integracja 2.0: Pokolenie 50+. Pierwszy krok w cyfrowym świecie"

14 V Zdobywanie pierwszej nagrody w konkursie WSIS Project Prize 2012 w Genewie przez Polskę Cyfrową Równych Szans

04 VI Premiera "Poradnika dla Latarników Polski Cyfrowej" przygotowanego we współpracy z Google **22 VI** Warsztaty na temat scenariuszy zajęć dla Latarników.

24-25 IX I Ogólnopolski Zjazd Latarników Polski Cyfrowej w Tarnowie **X-XII** Organizacja sześciu regionalnych zjazdów Latarników

XI Wyjazd grupy Latarników do Londynu. Wizyta w Age UK i siedzibie firmy Google.

2013

I Rozpoczęcie programu grantowego dla Latarników. **I** Wizyta Latarników w Europarlamentcie w Brukseli.

02 III Premiera dwunasto-odcinkowego serialu "Latarnicy.pl" na antenie TVP **18-24 III** Udział Latarników w europejskim "Tygodniu z Internetem 2013".

23 IV Warsztaty: „Wspomnienia silniejsze będą niż Ty!” w Wierzchosławicach. **VI** Organizacja nowej tury szkoleń dla Latarników.

VIII Początek drugiej tury grantów dla Latarników. **9-11 VIII** Geokonwent w Beskidzie Sądeckim.

30 VIII - 01 IX Warsztat: "Cyfrowe obiegi kultury i edukacji" w Krasnogrudzie. **16-17 IX** II Ogólnopolski Zjazd Latarników.

» WŁĄCZ SIĘ! «

WWW.LATARNICY.PL